EEN LEVENSBERICHT VAN PROF. DR. J. K. L. MARTIN
DOOR PROF. DR. L. RUTTEN

DOOR

JHR. L. C. VAN PANHUYS

Het Jaarboek 1942–1943 van onze Academie van Wetenschappen bevat op blz. 210–218 het door prof. dr. L. Rutten geschreven met een fraai portret versierde levensbericht van Johann Karl Ludwig Martin, geboren op den 24sten November 1851 te Jever in Oldenburg, die na in 1874 aan de universiteit te Göttingen te zijn gepromoveerd, reeds in 1877, op 25-jarigen leeftijd, hoogleeraar werd in de mineralogie, petrografie, geologie en paleontologie te Leiden. Hij bekleedde dit ambt tot aan het bereiken van den wettelijken emeritaats leeftijd, dus 45 jaar lang. Driemaal heeft hij groote geologisch-paleontologische onderzoeksreizen ondernomen: in 1884–1885 naar Suriname en de Nederlandsche Benedenwindsche eilanden in West-Indië, in 1891–1892 naar Ambon, Boeroe, Ceram en de Oeliassers, in 1910 naar Java. Na zijn emeritaat bleef hij te Leiden wonen, waar hij op bijna 91-jarigen leeftijd den 14den November 1942 overleed. In de 45 jaren van zijn hoogleeraarsambt heeft Martin zich geheel aan zijn onderwijs, zijn museum en zijn wetenschappelijk werk gegeven; ook na zijn emeritaat bleef hij tot zeer kort vóór zijn dood nog wetenschappelijk werkzaam. Onder de van hem verschenen werken wordt genoemd het door hem in het leven geroepen en geredigeerd tijdschrift, de „*Sammlungen des Geologischen Reichsmuseums in Leiden*”, waarin ook artikelen van paleontologischen en geologischen aard van anderen, die materiaal uit het Leidsche museum onderzochten, gepubliceerd werden.

De Nederlandsche koloniën in West Indië en Zuid Amerika waren in den tijd, dat Martin naar Leiden kwam, in natuurhistorisch opzicht nog groote onbekenden. Eenige jaren na zijn komst te Leiden bleken er een aantal onderzoekers te zijn, die bereid waren er een studiereis heen te ondernemen. Naast Martin waren het de hoogleeraar in de plantkunde W. Suringar, de entomoloog

J. Neervoort van de Poll en de studenten G. Molengraaff, candidaat in de natuurkunde en J. van Breda de Haan, botanist. Gedeeltelijk tezamen, gedeeltelijk in groepjes gesplitst, hebben deze in 1884–1885 onderzoekingen in Curaçao, Aruba, Bonaire, Noord Venezuela en Suriname gedaan; van allen heeft Martin het uitvoerigst over deze reis gerapporteerd in: *Bericht über eine Reise nach Niederländisch West Indien und darauf gegründete Studien*. Leiden 1888.

Met zijn *Reisen in den Molukken*, enz. zijn deze twee expeditieboeken lofzangen op de schoonheid der landen die hij bezoekt, op de imposante tropische natuur; men vindt er tevens een zorgvuldige beschrijving van de primitieve stammen met welke hij in aanraking komt, van hun woonplaatsen, hun huisraad en hun producten van kunstzin; ten laatste een minutieuze beschrijving van wat hij aan geologische verschijnselen heeft gezien. Zij sluiten aan bij de reisbeschrijvingen der oudere geologisch ontwikkelde geografen, waarvan A. von Humboldt het oudste en waarschijnlijk universeelste voorbeeld is, en waartoe o.a. ook Schomburgk en W. Sievers in Amerika en F. Junghuhn in Indië behoorden.

Kenmerken van Martin's werk en werkwijze zijn: zijn groote werkkraft. Reeds in 1888 heeft hij de uitkomsten van zijn reis naar West Indië, waarvan hij in 1885 terugkwam gepubliceerd. In de tweede plaats treft de groote nauwkeurigheid van al zijn publicaties. In de derde plaats treft de voorbeeldige wijze. Dan is er zijn groote plichtsbetrachting.

De eenige jaren jongere Molengraaff heeft na de reis naar West Indië blijk gegeven van meer algemeen inzicht dan Martin. Maar wellicht vloeide dit bij Martin ook voort uit zijn groote bescheidenheid, uit zijn tegenzin tegen het najagen van wetenschappelijk succes.

Martin schreef in De West Indische Gids 1927, blz. 533–539: „De waardeering van Voltz als pionier voor Suriname”. Over prof. dr. Molengraaff's werk schreef mr. B. de Gaay Fortman in hetzelfde tijdschrift, 1940, blz. 127. Dr. Suringar is onlangs herdacht door dr. P. Wagenaar Hummelinck in het *Gedenkboek J. Valckenier Suringar* der Nederlandsche dendrologische vereeniging in een opstel „Het melocactus-onderzoek”.